

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.411.001.04.2017

I/17/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Numer i tytuł kontroli	I/17/001 – Zapewnienie bezpieczeństwa uczniów podczas zajęć na strzelnicach szkolnych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontroler	1. Zbigniew Rudnicki, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/32/2017 z dnia 20.02.2017 r.
	(dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 5 Im. II Armii Wojska Polskiego w Krośnie.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Kubit, Dyrektor Zespołu Szkół od dnia 1 września 2012 r.
	(dowód: akta kontroli str. 3)

I. Dane identyfikacyjne kontroli

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie
oceny ogólnej
Uzasadnienie
oceny ogólnej

W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 5 w Krośnie (ZSP nr 5), w celu prowadzenia strzelań szkoleniowych, sportowych i rekreacyjnych oraz treningów i zawodów strzeleckich, posługiwano się pneumatycznymi urządzeniami do strzelania o energii pocisku poniżej 17 J, które nie były bronią w rozumieniu art. 8 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. *o broni amunicyj*².

Strzelnicę pneumatyczną urządzono w pomieszczeniu dydaktycznym położonym na poddaszu budynku szkoły, które wyposażono w stanowiska strzeleckie, kulochwyty i transportery tarcz.

Regulamin strzelnicy był zgodny z *Wzorcowym regulaminem bezpiecznego funkcjonowania strzelnic*³, i został zatwierdzony przez Prezydenta Miasta Krosna organ założycielski ZSP po sprawdzeniu strzelnicy.

Zajęcia prowadził nauczyciel, właściwie przygotowany do prowadzenia tego typu ćwiczeń, dokumentując rzetelnie każde z zajęć.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

² Dz. U. z 2012 poz. 576 ze zm.

³ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 marca 2000 r. - Dz. U. z 2000 r., Nr 18, poz. 234 ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Spełnienie wymogów związanych z dopuszczeniem obiektów strzelnic szkolnych do użytkowania

ZSP nr 5 w Krośnie działał w oparciu o Statut zmieniony uchwałą z dnia 5 września 2016 r. zatwierdzoną przez Radę Szkoły. Organem prowadzącym Szkołę jest Gmina Miasto Krosno.

W skład ZSP nr 5 wchodzi: III Liceum Ogólnokształcące, Technikum Nr 5, Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 5. W ramach III Liceum Ogólnokształcącego oraz Technikum nr 5 były zorganizowane klasy o profilu propolicyjnym, w których obowiązywały programy nauczania „Edukacja dla bezpieczeństwa” oraz „Edukacja propolicyjna”. W programach tych prowadzono przedmioty „edukacja obronna” i „Edukacja policyjna”...jako programy autorstwa ZSP nr 5 pozytywnie zaopiniowane przez Zespół Przedmiotowy. Łącznie w Liceum i Technikum kształci się 194 uczniów o profilu propolicyjnym.

W programie nauczania przedmiotu „Edukacja propolicyjna” położono nacisk na: strzelectwo, ratownictwo, system bezpieczeństwa RP, bezpieczeństwo osobiste, wiedza o państwie i policji, środki przymusu bezpośredniego i broń palna, wybrane elementy prawa, musztra i szkolenie profilowe.

Aktualnie tj. w roku szkolnym 2016/2017 w ZSP nr 5 uczy się 1065 uczniów .

(dowód: akta kontroli str.5-9,19-43,46)

Na poddaszu budynku „A1”, wchodzącym w skład obiektów ZSP nr 5, została w roku 2008 r. urządzona strzelnica, która według jednego z zapisów Regulaminu strzelnicy w ZSP nr 5, jest obiektem szkolnym przeznaczonym do prowadzenia strzelań szkoleniowych, sportowych i rekreacyjnych oraz treningów strzeleckich z użyciem broni pneumatycznej.

(dowód: akta kontroli str.16-19,49)

Opis stanu
faktycznego

Pomieszczenie strzelnicy szkolnej było zaprojektowane i wykonane na poddaszu budynku szkoły w ramach budowy szkoły jako sala służąca do celów dydaktycznych, bez pierwotnego przeznaczenia na strzelnicę.

(dowód: akta kontroli str. 47)

Strzelnicę urządzono w istniejącej sali położonej na poddaszu budynku „A-1”, dostosowując ją do tego celu przez zorganizowanie stanowisk strzeleckich, montaż kulochwyłów i transporterów tarcz. Przystosowanie pomieszczenia na cele strzelnicy nie wymagało robót konstrukcyjnych a zatem według przepisów zawartych w art. 71 ustawy prawo budowlane nie wymagało zgłoszenia w PINB .

Dyrektor ZSP nr 5 wyjaśnił, że *„Pomieszczenie do prowadzenia zajęć w ramach koła strzeleckiego i zajęć dla klas mundurowych z użyciem karabinków pneumatycznych o mocy poniżej 17 J zostało przystosowane własnymi siłami i środkami za kadencji Pani Dyrektora Hanny Piechoły w czasie gdy w szkole powstawała klasa propolicyjna w roku 2008. Pojawiło się wtedy zapotrzebowanie na pomieszczenie do zajęć prowadzonych z użyciem karabinka pneumatycznego, który nie wymaga pozwolenia na broń (o moc poniżej 17 J) aby bezpiecznie prowadzić zajęcia wprowadzające i propagujące strzelectwo. Pomieszczenie to nazwaliśmy dla reklamy nowopowstającego profilu kształcenia „strzelnicą”. Zajęcia strzeleckie z bronią odbywały się na strzelnicach do tego przystosowanych profesjonalnie, poza szkołą. Cały budynek uzyskał pozwolenie do użytkowania po zakończeniu budowy, rok zakończenia budowy 1998 (według księgi obiektu budowlanego nr 2/2009). Zgodnie z planowanymi przez szkołę rozwiązaniami nastąpiło doposażenie*

poddasza w odpowiedni sprzęt, taki jak urządzenia do transportu tarczy, stanowiska na karabinki i odpowiednie oświetlenie. Były to drobne zmiany adaptacyjne wykonane we własnym zakresie pod kierunkiem nauczyciela posiadającego uprawnienia instruktora dyscypliny sportu-strzelectwa nr 744/WF/SP/04 z dnia 3.09.2004. Nie były dokonywane wtedy żadne zmiany konstrukcyjno-budowlane w tym pomieszczeniu.

Adaptacja pomieszczenia do zajęć z użyciem karabinków pneumatycznych o sile poniżej 17 J, które według ustawy o broni i amunicji z dnia 21 maja 1999 roku art.8 nie są bronią pneumatyczną, oraz używanie nazwy potocznej „strzelnica” miały na celu zwiększenie atrakcyjności zajęć i wzbudzenie większego zainteresowania kierunkami mundurowymi wśród młodzieży oraz przygotowanie jej do nabycia umiejętności posługiwania się prawdziwą bronią.

W pomieszczeniu tym, któremu nadaliśmy nazwę „strzelnica” nie prowadziliśmy i nie prowadzimy strzelań z broni. Na zajęcia z użyciem broni uczniowie wyjeżdżali i wyjeżdżają z instruktorem na strzelnice profesjonalne, między innymi do Brzozowa. Pomieszczenie, gdzie obecnie przygotowywana jest młodzież do zajęć na prawdziwych strzelnicach, zawsze było w tej formie architektonicznej. Dokonaliśmy wyłącznie adaptacji do prowadzenia zajęć z zakresu strzelectwa z karabinków o mocy poniżej 17J poprzez dodanie odpowiednich mebli, oświetlenia i podajników tarcz.

dowód: akta kontroli str. 46-47)

Obiekty Szkolne, w tym budynek dydaktyczny „A 1” posiadały kontrole roczne stanu technicznego zgodnie z art. 62 ust.1 pkt 1 ustawy Prawo budowlane⁴. We wnioskach końcowych z kontroli przeprowadzonej przez uprawnionego inżyniera stwierdzono „budynek znajduje się w należyтым stanie technicznym, zapewniającym dalsze, bezpieczne jego użytkowanie”.

(dowód: akta kontroli str.108-111)

ZSP nr 5 posiadał „Regulamin Strzelnicy Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 w Krośnie” zatwierdzony Decyzją Nr 1/2008 Prezydenta Miasta Krosna z dnia 27 czerwca 2008 r. W uzasadnieniu decyzji podano, że *przedłożone dokumenty, a także pozytywne wnioski z przeprowadzonej w dniu 24 czerwca 2008 r. wizji lokalnej obiektu stanowią wystarczającą podstawę do pozytywnego rozpatrzenia wniosku i wydania decyzji.*

Regulamin strzelnicy był wywieszony na ścianie strzelnicy.

(dowód: akta kontroli str. 48-49)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, iż powszechnie stosowana zawężająca interpretacja przesłanek do wystąpienia o zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, określonych w art. 71 ustawy prawo budowlane, w szczególności w zakresie zmiany warunków pracy i zdrowotnych - w przypadku strzelnic szkolnych jest niewłaściwa i dla zapewnienia właściwych warunków podejmowania takiej działalności w szkołach konieczne jest objęcie takiej zmiany

⁴ Dz.U. z 2016 r.,poz.290 ze zm.

sposobu użytkowania obiektów nadzorem organów administracji architektoniczno – budowlanej.

NIK zwraca uwagę, na pilną potrzebę wprowadzenia do porządku prawnego podstawy do objęcia zajęć prowadzonych na strzelnicach szkolnych nadzorem organu państwowego (np. Policja lub kuratorium przynajmniej w zakresie ustalenia i zatwierdzenia zasad jej prowadzenia.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁵ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Bezpieczeństwo prowadzonych zajęć i przestrzeganie warunków bezpieczeństwa

Opis stanu faktycznego

Na strzelnicy prowadzone były zajęcia strzeleckie Koła Strzeleckiego z użyciem pneumatycznych urządzeń strzelniczych. Według Dziennika Zajęć prowadzonego przez prowadzącego zajęcia w roku szkolnym 2014/2015 63 uczniów potwierdziło zapoznanie się z regulaminem strzelnicy.

W rubryce Plan zajęć prowadzący zajęcia odnotował tematykę zajęć:

- Regulamin strzelnicy.
- Warunki bezpieczeństwa.
- Budowa broni sportowej.
- Konserwacja i obsługa.
- Konkurencje strzeleckie.
- Postawy stojące, klęczące i leżące.
- Doskonalenie postaw strzeleckich.
- Praca na języku spustowym.
- Zgrywanie przyrządów celowniczych.
- Koordynacja wzrokowo-ruchowa, oddychanie.
- Strzelanie konkurencji Kpn, Ppn i Ks.
- Przygotowanie do zawodów- trening taktyczny i mentalny.
- Przygotowanie zawodów strzeleckich – sędziowanie.

Plan zajęć był akceptowany przez Wicedyrektora Szkoły. W dzienniku odnotowywano daty zajęć, obecność uczniów na zajęciach oraz tematy prowadzonych zajęć. Łącznie na strzelnicy przeprowadzono 66 jednogodzinnych zajęć, w których brało udział od 4 do 25 uczestników.

W rubryce „wnioski do dalszych zajęć prowadzący m in. zapisał, że ... wskazane jest uruchomienie strzelnicy w bud. A 1 oraz zakup nowego wyposażenia i dodatkowej ilości broni.

W rubryce „Uwagi” odnotowano 4 wpisy „kontrola dokumentacji”

⁵ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny częściowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

W roku szkolnym 2015/2016 w Dzienniku zajęć 44 uczniów potwierdziło zapoznanie się z regulaminem strzelnicy. Odnotowano 49 godzin zajęć, w których brało udział od 2 do 19 uczniów.

W roku szkolnym 2016/2017 w Dzienniku zajęć do kółka było zapisanych 26 uczniów. Odnotowano 35 godzin zajęć w których brało udział od 4 do 12 uczniów. Ponadto na strzelnicy szkolnej prowadzono zajęcia teoretyczne dla klas o profilu propolitycznym.

(dowód: akta kontroli str. 50-84)

ZSP nr 5 Za zgodą Organu prowadzącego tj. Prezydenta Miasta Krosna, na podstawie zawartej w dniu 1 kwietnia 2014 r. umowy, udostępnił szkolną strzelnicę Przemyskiemu Klubowi Sportu i Rekreacji Niewidomych i Słabowidzącym „Podkarpacie” w celu prowadzenia zajęć z osobami niewidomymi w czasie wolnym od zajęć od dydaktyki realizowanej przez ZSP nr 5. W umowie ustalono, że zajęcia prowadzi Klub „Podkarpacie” we własnym zakresie pod opieką własnego instruktora posiadającego wymagane uprawnienia do prowadzenia zajęć w strzelectwie pneumatycznym w ilości 12 godzin miesięcznie.

(dowód: akta kontroli str. 101-107)

Zajęcia na strzelnicy prowadził nauczyciel przysposobienia obronnego odpowiedzialny za strzelnicę oraz magazyn broni Pan Zdzisław Piróg, posiadający uprawnienia instruktora dyscypliny sportu o specjalizacji „strzelectwo”, instruktora obrony cywilnej klasy II o specjalności ogólnobronnej, a także przygotowanie do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy.

(dowód: akta kontroli str.85-89)

Zajęcia strzelectwa sportowego były prowadzone jako zajęcia pozalekcyjne w formie kółka strzeleckiego na podstawie planu zajęć zatwierdzonego przez Dyrektora Szkoły w Dzienniku Zajęć, w którym odnotowywano obecność uczniów na zajęciach.

W roku szkolnym 2015/2016 kółko strzeleckie liczyło 15 członków, w roku 2016/2017 - 26 członków.

Ponadto strzelnica służyła dla 194 uczniów klas propolitycznych, co łącznie stanowi 20 % wszystkich uczniów ZSP 5.

(dowód: akta kontroli str. 50-84.)

Dyrektor ZSP nr 5 wyjaśnił, że: *Zajęcia na strzelnicy były i są prowadzone w ramach kółka strzeleckiego oraz podczas zajęć programowych ze strzelectwa w ramach przysposobienia obronnego i edukacji dla bezpieczeństwa w klasach propolitycznych (3 oddziały klasowe w III Liceum Ogólnokształcącym: 96 uczniów oraz 3 oddziały klasowe - mundurowe w Technikum nr 5: 98 uczniów). W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5 w Krośnie uczy się obecnie 1065 uczniów. Zajęcia prowadzi pan Zdzisław Piróg posiadający odpowiednie uprawnienia do nauczania w/w zajęć.*

dowód: akta kontroli str.46)

Wszyscy uczestnicy zajęć na strzelnicy są ubezpieczeni poprzez grupowe ubezpieczenie uczniów Szkoły od nieszczęśliwych wypadków.

ZSP nr 5 posiada ubezpieczenie grupowe zawarte w polisie ubezpieczeniowej następstw nieszczęśliwych wypadków dzieci, młodzieży i personelu w placówkach oświatowych „Oświata”.

(dowód: akta kontroli str.91-92)

Za bezpieczeństwo uczniów na zajęciach strzeleckich odpowiada zgodnie z Regulaminem strzelnicy nauczyciel prowadzący zajęcia na strzelnicy na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

(dowód: akta kontroli str.49)

ZSP nr 5 posiada 5 szt. Karabinków pneumatycznych:

Karabinek pneumatyczny TAU 200 Junior	MK 4155
Karabinek pneumatyczny TAU 200 Junior	MK 6064
Karabinek pneumatyczny TAU 200 Senior	MK 4099
Karabinek pneumatyczny TAU 200 Senior	MK 6016
Karabinek pneumatyczny TAU 200 Senior	MK 6107

m- masa śruta = 0,53g (www.hn-sport.de)

V- prędkość wylotowa = 125-180m/s (www.taubrno.com)

Energia kinetyczna pocisku („moc”): $(m \cdot V^2)/2 = 8.586 \text{ J}$ (przy prędkości 180 m/s)

Karabinki zostały zakupione 06.11.2008 r. Karabinki są przechowywane w metalowych szafach w pomieszczeniu gdzie odbywają się zajęcia ze strzelectwa.

(dowód: akta kontroli str.46-47,99-100)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁶ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Wykonywanie nadzoru nad funkcjonowaniem strzelnicy szkolnej

Opis stanu
faktycznego

Organ prowadzący ZSP nr 5 Gmina Miasto Krosno dokonał oględzin strzelnicy oraz zatwierdził Regulamin Strzelnicy.

Wicedyrektor ZSP nr 5 w dzienniku zajęć kółka strzeleckiego zatwierdzał plan zajęć oraz tematykę zajęć.

(dowód: akta kontroli str.48,56,59,66,81,82)

W Rejestrze Wypadków Uczniów prowadzonym w ZSP nr 5 odnotowano w roku szkolnym 2015/2016 29 wypadków uczniów, a w roku szkolnym 2016/2017 do dnia 8 lutego 2017 r. odnotowano 10 wypadków. Żaden z tych wypadków nie dotyczył zajęć na strzelnicy ani nie był związany z ćwiczeniami strzeleckimi.

(dowód: akta kontroli str.93-98)

W prowadzonej przez ZSP nr 5 Księdze Kontroli Zewnętrznych w okresie kontrolowanym tj. od 1 września 2014 r. do 31 stycznia 2017 r. było 21 kontroli zewnętrznych, żadna z tych kontroli nie dotyczyła spraw związanych z działalnością

⁶ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny cząstkowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

strzelnicy ani bezpieczeństwem związanym z zajęciami strzelniczymi.
(dowód: akta kontroli str.112-118)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie
nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁷ działalność w badanym obszarze.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla
kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje
prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia
pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się
do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin
przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu
zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dnia   czerwca 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontroler
Zbigniew Rudnicki
Doradca techniczny

Dyrektor
Wiesław Motyka

.....
podpis

.....
podpis

⁷ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny cząstkowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.